

شماره ۹۶۰۱۴۰۹

۱۳۹۷/۱۱/۲۹

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۹۷۶ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۲ با موضوع: «ابطال ماده ۳۰ و بندهای آن از مصوبه شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد در خصوص وضع عوارض برای تابلوهای معرفت» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱۱/۲ شماره دادنامه: ۱۹۷۶ شماره پرونده: ۱۴۰۹/۹۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای غلامرضا بارانی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۳۰ و بندهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷ و

تبصره‌های آن از تعرفه عوارض و بهای خدمات شهری در سال ۱۳۹۶ مصوب شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی، ابطال ماده ۳۰ و بندهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷ و

تبصره‌های آن از تعرفه عوارض و بهای خدمات شهری در سال ۱۳۹۶ مصوب شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«شرح شکایت:

با سلام و احترام؛

اینجانب غلامرضا بارانی به استحضار می‌رسانم در ماده ۳۰ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهری سال ۱۳۹۶ به شهرداری فاضل‌آباد اجازه داده است که بابت نصب انواع تابلوهای محل ثابت محل‌های کسب، پیشه و تجارت و... در کلیه نقاط شهر فاضل‌آباد مبلغی را تحت عنوان عوارض به اجبار از شهروندان وصول کند. که کپی فیش آن به پیوست بابت عوارض نصب تابلو اینجانب به مدت ۵ ماه از تاریخ ۱۳۹۶/۸/۱ الی ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ به مبلغ ۲/۷۰۰/۰۹۰ ریال می‌باشد، تقدیم حضور می‌گردد. نظر به اینکه اخذ مبلغ یادشده تحت عنوان عوارض خلاف قانون و خارج از اختیارات قانونی شورای اسلامی فاضل‌آباد بوده و اینکه اصولاً شهرداری خدمتی را ارائه نداده است تا بر دریافت آن محق باشد؛ لذا اخذ بهای خدمات از نصب‌کنندگان انواع تابلو مغایر قانون و تقاضای ابطال ماده ۳۰ و بندهای تبصره‌های تعرفه آیین‌نامه مقررات تعرفه عوارض و بهای خدمات شهری سال ۱۳۹۶ و بعد از آن شهرداری فاضل‌آباد را استدعایم.

متن تعرفه‌های مورد اعتراض به قرار زیر است:

«ماده ۳۰: عوارض نصب تابلو

با عنایت به تبصره ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداریها که اراضی معابر، کوچه، میادین و پارکهای عمومی به عنوان ملک عمومی و در مالکیت شهرداری است و با استفاده از اختیارات حاصله از ماده ۹۲ قانون شهرداریها، لایحه مقررات اخذ بهای خدمات و هزینه خسارات از نصب‌کنندگان انواع تابلو و تبلیغات (عوارض نصب‌کنندگان تابلوهای تبلیغاتی در معابر عمومی) به شرح ذیل تنظیم گردیده است:

۱) نوع تابلوی معمولی (بنر، فلزی یا چوبی) (اختصاصی)

ردیف	نحوه استقرار تابلو	ارقام تصویبی ماهیانه (به ازاء هر متر مربع)
۱	نصب بر روی دیوار یا بدنه ساختمان	۳۰/۰۰۰ ریال
۲	هر نوع تابلوی منصوب بر پایه، متصل و یا جدا از ملک	۳۰۰/۰۰۰ ریال

۲) نوع تابلوی معمولی (بنر، فلزی یا چوبی) (تبلیغاتی)

ردیف	نحوه استقرار تابلو	ارقام تصویبی ماهیانه (به ازاء هر متر مربع)
۱	نصب بر روی دیوار یا بدنه ساختمان	۱۰۰/۰۰۰ ریال
۲	هر نوع تابلوی منصوب بر پایه، متصل و یا جدا از ملک	۱۰۰۰/۰۰۰ ریال

۳) نوع تابلوی نئون پلاستیکی (اختصاصی)

ردیف	نحوه استقرار تابلو	ارقام تصویبی ماهیانه (به ازاء هر متر مربع)
۱	نصب بر روی دیوار یا بدنه ساختمان	۳۵/۰۰۰ ریال
۲	هر نوع تابلوی منصوب بر پایه، جدا از ملک	۳۵۰/۰۰۰ ریال

۴) نوع تابلوی نئون پلاستیکی (تبلیغاتی)

ردیف	نحوه استقرار تابلو	ارقام تصویبی ماهیانه (به ازاء هر متر مربع)
۱	نصب بر روی دیوار یا بدنه ساختمان	۱۵۰/۰۰۰ ریال
۲	هر نوع تابلوی منصوب بر پایه، جدا از ملک	۱۰۰۰/۰۰۰ ریال

۵) انواع دیگر (کامپیوتری، دیجیتالی و چاپی) (اختصاصی)

ردیف	نحوه استقرار تابلو	ارقام تصویبی ماهیانه (به ازاء هر متر مربع)
۱	نصب بر روی دیوار یا بدنه ساختمان	۶۰/۰۰۰ ریال
۲	هر نوع تابلوی منصوب بر پایه، جدا از ملک	۴۵۰/۰۰۰ ریال

۶) نوع دیگر (کامپیوتری، دیجیتالی و چاپی) (تبلیغاتی)

ردیف	نحوه استقرار تابلو	ارقام تصویبی ماهیانه (به ازاء هر متر مربع)
۱	نصب بر روی دیوار یا بدنه ساختمان	۳۰۰/۰۰۰ ریال
۲	هر نوع تابلوی منصوب بر پایه، جدا از ملک	۱۵۰۰/۰۰۰ ریال

۷) شهرداری اجازه دارد بابت نصب تابلوهای واحدهای کسبی در کلیه نقاط شهر که رعایت ابعاد مندرج در آیین‌نامه مصوب شورای اسلامی شهر را نمی‌نمایند، در صورت موافقت شهرداری به ابقاء تابلوهای مذکور مبالغی به شرح ذیل را برای یک بار وصول نماید.

۱- (۷) مغایرت مساحت تا ۲ مترمربع مشمول ۵۰ درصد عوارض مندرج در جداول فوق بر مبنای یک سال.

۲- (۷) مغایرت مساحت بیش از ۲ مترمربع مشمول ۱۰۰ درصد عوارض مندرج در جداول فوق بر مبنای یک سال

تبصره ۱: کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که مایلند برای زیباسازی شهر بر روی دیوارها طرحی را اجراء نمایند (نقاشی) پس از تأیید طرح توسط واحد زیباسازی، رایگان مجوز صادر می‌گردد.

در پی اخطار رفع نقیصی که از طرف دفتر هیأت عمومی برای شاکی ارسال شده بود، وی به موجب لایحه‌ای که به شماره ۱۴۰۹-۱۹۶-۱ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۵ ثبت دفتر اداره کل امور هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری شده توضیح داده است که: «در خصوص اینکه مصوبه یاد شده مغایر با کدام قانون است به عرض می‌رسانم:

۱) این مصوبه مغایر صریح با تصویب قانون اصلاح برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از ابتدای سال ۱۳۸۲ برقراری و دریافت هرگونه وجوه از جمله عوارض و مالیات اعم از ملی و محلی و... به موجب قانون موسوم به طرح جمع عوارض صورت می‌پذیرد و کلیه قوانین و مقررات ناظر به برقراری اختیار و یا اجازه برقراری و دریافت وجوه به استناد مواد مندرج در قسمت اخیر ماده مزبور از ابتدای سال ۱۳۸۲ لغو شده است نظر به عموم و اطلاق قانون یادشده و حکومت آن بر قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور مصوب ۱۳۷۵ و نسخ قسمت‌هایی از قانون اخیرالذکر، در نتیجه اختیارات شورای اسلامی صرفاً به تبصره ۱ ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم محدود می‌شود و وضع هرگونه عوارض توسط شورای اسلامی سراسر کشور خارج از محدوده تبصره ۱ ماده ۵ مذکور به استناد رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۳۶۱-۱۳۸۲/۹/۹ خلاف قانون و خلاف اختیارات شورا است که این موضوع شامل ماده ۳۰ مصوبه شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد نیز هست.

۲) آیین‌نامه مذکور به استناد بند ۲۶ ماده ۷۱ قانون شوراها مصوب ۱۳۷۵ تصویب شده که قانون مزبور اشعار دارد شورای شهر می‌تواند نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری را تصویب نماید در حالی که اصولاً تابلوهای نصب شده بر سردرب اماکن تجاری و اداری و بانک‌ها و دفاتر پزشکان و وکلا و... مبین معرفی محل استقرار و نوع فعالیت اماکن مذکور در محدوده قانون شهر می‌باشند و الزاماً متضمن تبلیغاتی در زمینه ارائه خدمات مربوطه نمی‌باشند لذا شهرداری در این خصوص ارائه‌کننده خدماتی به شهروندان نمی‌باشد تا مجاز به دریافت بهای آن خدمت در اجرای مصوبه شورای شهر فاضل‌آباد باشد.

۳) قانون اساسی دریافت هرگونه وجه از اشخاص را منوط به تدوین قانون و مقررات خاص در این زمینه می‌داند و نظر به این که وضع قاعده آمره مشعر بر الزام اشخاص به پرداخت هرگونه وجه با اختصاص به قوه مقننه و یا مادون از قبل قانونگذار دارد. لذا محرز می‌شود

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای تابلوهای معرف منصوبه در سردرب مغازه‌ها، بانکها و غیره در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین مصوبه شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد مبنی بر وضع عوارض برای تابلوهای معرف در ماده ۳۰ و بندهای آن که از اطلاق آن فهمیده می‌شود به دلایل مندرج در رأی شماره ۴۱۵ - ۱۳۹۵/۶/۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

که آیین‌نامه مورد بحث در یک اقدام تقنینی که در صلاحیت خاص مجلس نمایندگان منتخب مردم است به وضع قانون و گام نهادن در فراتر از حدود اختیار مقام واضع مبادرت کرده است. در حالی که این مصوبه توجیه قانونی و حقوقی ندارد.

۴) با توجه به مراتب یاد شده، نظر به این که ماده ۳۰ مصوبه شورای شهر فاضل‌آباد به استناد اصول ۲۲ و ۳۷ و ۴۴ و ۵۱ قانون اساسی و رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۴۰۷، ۴۰۶ - ۱۳۸۷/۶/۳ در مورد ابطال مصوبه شورای شهر تهران، خلاف قانون، خارج از اختیارات قانونی شورای شهر فاضل‌آباد به تصویب رسیده است. در اجرای قسمت دوم اصل ۱۷۰ قانون اساسی و ماده ۱ و بند ۱ ماده ۱۹ قسمت اخیر ماده ۲۰ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵، تقاضای ابطال ماده ۳۰ و بندهای ۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷ و تبصره‌های مربوط به مصوبه را از تاریخ اجرا استدعا دارم.

ضمناً چون با جمع‌آوری تابلوها خسارات مادی و معنوی جبران‌ناپذیری وارد می‌شود بدو درخواست صدور دستور موقت مبنی بر توقف عملیات اجرایی جمع‌آوری تابلوها تا رسیدگی و صدور حکم نهایی می‌نمایم.»

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد به موجب لایحه شماره ۹۷/۸۱ - ۱۳۹۷/۲/۱۶ توضیح داده است که:

«مدیر محترم دفتر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با سلام و تحیات الهی

احتراماً در پاسخ به دادخواست آقای غلامرضا بارانی به طرفیت شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد به شماره کلاسه ۱۴۰۹/۹۶ با شماره پرونده ۹۶۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۱۱۵۹ به استحضار می‌رساند، شهرداری فاضل‌آباد، بر اساس بند ۳ قسمت ب ابلاغیه وزارت کشور به شماره ۱۳۹۶/۱۰/۱۸-۹۶/۳۴/۳۵۹۰۶ که مستند به ماده ۳۰ آیین‌نامه مالی شهرداریها مصوب ۱۳۴۶ به منظور ایجاد وحدت رویه و رعایت قوانین و مقررات و برای پیشگیری از ابطال و لغو عوارض صادر شده است نسبت به تقدیم لایحه عوارض بر تبلیغات محیطی اقدام نموده که شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد با استفاده از اختیارات مصرح در بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور مصوب ۱۳۷۵ لایحه موصوف را تصویب که در ماده ۳۰ دفترچه عوارض و بهای خدمات شهری سال ۱۳۹۶ و بعد از آن منعکس می‌باشد. لازم به توضیح است که آقای غلامرضا بارانی دو تابلو سردرب مغازه خود نصب کرده‌اند یکی از تابلوها (شماره یک) به معرفی مغازه نامبرده می‌پردازد که شهرداری فاضل‌آباد برای تابلوی فوق‌الذکر عوارضی دریافت نکرده است. ولی تابلوی دیگر (شماره دو) بابت تبلیغات برند ایران رادیاتور می‌باشد که ماهیتاً تبلیغات محیطی محسوب شده و مشمول عوارض تبلیغات محیطی مطابق ماده ۳۰ دفترچه عوارض و بهای خدمات شهری سال ۱۳۹۶ و بعد از آن گردیده است. شاکي در ارائه دلایل، چند نمونه از رأی دیوان را ضمیمه دادخواست کرده است در رأی هیأت عمومی علت رد عوارض تابلوهای منصوبه بر سردرب اماکن تجاری و اداری علی‌القاعده مبین معرفی محل استقرار و فعالیت اماکن مذکور است و الزاماً متضمن تبلیغات نبوده است در صورتی که عوارض اعلامی، برای تابلوی شماره دو که متضمن تبلیغات (ایران رادیاتور) بوده و معرفی مغازه نمی‌باشد صادر شده است، علی‌احمال با عنایت بر موارد فوق‌الذکر رد درخواست شاکي مورد استدعاست. ضمناً کمیته سیما و منظر شهری استان، ضوابط نصب تابلوهای معرفی کسب و پیشه برای شهر فاضل‌آباد را مصوب کرده است که مطابق آن هر واحد تجاری و یا خدماتی مجاز به نصب حداکثر یک تابلو جهت نوع فعالیت با ارتفاع حداکثر ۱/۵ متر و به طول دهنه واحد کسبی می‌باشد.»

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع شود و هیأت مذکور در خصوص خواسته شاکي، ماده ۳۰ و بندهای آن از تعرفه عوارض شهرداری فاضل‌آباد در سال ۱۳۹۶ از مصوبات شورای اسلامی شهر فاضل‌آباد در خصوص وضع عوارض برای تابلوهای تبلیغاتی به استثناء اطلاق آن مبنی بر وضع عوارض برای تابلوهای معرف منصوب بر سردرب را مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی ندانسته است و به استناد مواد ۱۲ و ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره ۲۹۹ - ۱۳۹۷/۹/۱۷ رأی به رد شکایت شاکي صادر کرده است. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رییس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعی یافته است.

رسیدگی به سایر قسمتها در دستور کار هیأت عمومی دیوان عدالت اداری قرار گرفت. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۲ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.